

Collegevoorstel

Onderwerp	Overeenkomst Regionaal Transformatieplan
Eenheid/team	CZ Adviespool
Zaakkenmerk	Z/25/241476
Documentkenmerk	D/25/822185
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

Het college heeft de Overeenkomst Transformatieplan ondertekend, waarin de samenwerking is vastgelegd tussen de deelnemers in het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente, verenigd in de Twentse Koers en Twente Beter. Het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente heeft als doel om de mentale veerkracht van inwoners te versterken en de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning te verbeteren. De overeenkomst is nodig voor de aanvraag van de Specifieke Uitkering Transformatiemiddelen bij het rijk, waarmee het Transformatieplan kan worden uitgevoerd.

Voorgesteld besluit

1. De Overeenkomst Transformatieplan aan te gaan (kenmerk: D/25/824405) met bijbehorend Financieringsmodel transformatieplan Mentaal Gezond Twente (kenmerk: D/25/824412).
2. Bijgevoegd mandaatsbesluit inzake Transformatieplan Mentaal Gezond Twente (TP) (kenmerk: D/25/824413) vast te stellen, waarbij een aantal mandaten worden verleend aan het college van de gemeente Enschede.
3. In te stemmen met de verdeling van de SPUK-transformatiemiddelen onder de deelnemende gemeenten en Twentse Koers, waarbij de deelnemende gemeenten op basis van inwonersaantal de middelen krijgen voor de KPI's met lokale inspanning of resultaatverplichting en Twentse Koers verantwoordelijk wordt voor het behalen van de regionale inspannings- en resultaatverplichtingen.
4. Kennis te nemen van het definitieve transformatieplan Mentaal Gezond Twente (kenmerk: D/25/824414).

Inleiding

Op 20 mei 2025 heeft het college besloten (D/25/753017) om gezamenlijk met Twente Beter een aanvraag in te dienen voor het transformatieplan Mentaal Gezond Twente en daarvoor de lokale inspanning te leveren. De 14 Twentse gemeenten kunnen een gezamenlijke aanvraag indienen voor de Specifieke uitkering transformatiemiddelen IZA 2024-2027 (SPUK-

transformatiemiddelen) voor de financiering van het transformatieplan Mentaal Gezond Twente. Hiervoor dienen zij akkoord te gaan met de voorwaarden zoals opgenomen in de overeenkomst. Deze voorwaarden gaan bijvoorbeeld over de eisen voor de verantwoording en eventuele terugbetaling van de middelen. Volgens de regeling moeten de samenwerkende gemeenten één gemeente als penvoerder aanwijzen die namens hen de SPUK-aanvraag indient. Gemeente Enschede is bereid deze rol op zich te nemen.

Het transformatieplan Mentaal Gezond Twente bevat lokale en regionale inspannings- en resultaatverplichtingen. De gemeenten ontvangen op basis van inwonersaantal de middelen voor het behalen van de lokale verplichtingen. Twentse Koers ontvangt de middelen voor het behalen van de regionale verplichtingen.

Beoogd effect

Het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente heeft als doel de mentale veerkracht van inwoners te versterken en de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning te verbeteren. Dit bereiken we door een verschuiving van professionele behandeling naar preventie, normalisatie en eigen regie. Het voorgestelde besluit is nodig om de benodigde middelen beschikbaar te krijgen om uitvoering te geven aan dit regionale transformatieplan.

Argumenten voor

1.1 De Regeling Specifieke uitkering transformatiemiddelen IZA 2024-2027 stelt als voorwaarde dat er tussen deelnemende partijen een overeenkomst transformatieplan wordt vastgesteld.

Het Rijk heeft in samenwerking met de VNG een modelovereenkomst opgesteld. Deze overeenkomst bevat de verplichtingen waaraan de gemeenten moeten voldoen bij de samenwerking om uitvoering te geven aan het transformatieplan. Deze overeenkomst sluit aan op de definitieve versie van de aanvraag voor het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente. Het vaststellen van deze overeenkomst is een verplichte voorwaarde voordat de SPUK-transformatiemiddelen aangevraagd kunnen worden.

De Regeling Specifieke uitkering transformatiemiddelen IZA 2024-2027 geeft de gemeente de financiële mogelijkheid om uitvoering te geven aan het transformatieplan Mentaal Gezond Twente. Dit geldt is zowel bedoeld voor het inzetten van eigen ambtelijke capaciteit als de kosten van partners in de gemeente die zich bezighouden met het bereiken van de mijlpalen uit het transformatieplan Mentaal Gezond Twente. De gemeenten zetten zich in voor adoptie van netwerkgedachtengoed, verkennend gesprek, domein overstijgend casusoverleg, informatievoorziening wachttijden, transfermechanisme, laagdrempelige steunpunten, consultatiefunctie en groepsgericht werken.

2.1 De Regeling Specifieke uitkering transformatiemiddelen IZA 2024-2027 geeft de mogelijkheid dat één gemeente namens samenwerkende gemeenten de aanvraag indient en als penvoerder en kassier optreedt.

De gemeente Enschede is bereid om deze functie als penvoerder en kassier te vervullen. Met bijgevoegd mandaatbesluit verleent u aan het college van Enschede de bevoegdheid om namens

de gemeente Almelo op te treden. De extra werkzaamheden die Enschede als penvoerder en kassier uitvoert wordt op feitelijke inzet verrekend via de overhead component van de SPUK regeling.

3.1 Voor de verdeling van de middelen wordt een verschil gemaakt tussen lokale opgaven en regionale opgaven.

De middelen worden naar inspanning uitgekeerd. Gemeenten ontvangen de middelen voor de KPI's waarbij er sprake is van een lokale opdracht. Hierbij geldt de verdeelsleutel op basis van het inwonersaantal. Twentse Koers geeft uitvoering aan het behalen van de regionale inspannings- en resultaatverplichtingen en ontvangt hiervoor de middelen vanuit de SPUK-transformatiemiddelen.

4.1 De definitieve versie is op onderdelen aangepast ten opzichte van de in mei 2025 vastgestelde conceptversie.

Op inhoud zijn er geen wijzigingen. Bij de toetsing van de aanvraag hebben de beoordelaars verduidelijkingsvragen gesteld. Deze vragen zijn beantwoord en verwerkt in het definitieve door de beoordelaars vastgestelde transformatieplan. De doorgevoerde wijzigingen hebben vooral betrekking op de KPI's en de Businesscase. Bij een aantal KPI's was aanscherping van de omschrijving en de bewijslast nodig (tekstueel). In de businesscase zaten nog uitvoeringskosten voor de zorg wat niet is toegestaan. Daarnaast waren verleturen opgenomen voor bestuurders die, in het kader van dubbele bekostiging, niet opgenomen mochten worden. De financiële impact van beide punten op de businesscase was echter verwaarloosbaar.

Kanttekeningen

1.1 De gestelde overeenkomst is niet specifiek opgesteld voor de uitvoering van het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente.

Voor de SPUK- transformatiemiddelen geldt dat er een overeenkomst transformatieplan moet liggen tussen de deelnemende gemeenten. De gebruikte overeenkomst is opgesteld door het Rijk in afstemming met de VNG en beschrijft de plichten van de gemeenten voor de uitvoering van de transformatieplannen. Deze overeenkomst is opgesteld om aan te sluiten bij de landelijke regelgeving en afspraken rond de transformatieplannen. Door deze modelovereenkomst over te nemen wordt voldaan aan de verplichting die gesteld is om SPUK-transformatiemiddelen aan te vragen. Waarbij elke gemeente bijdraagt aan de verantwoording volgens de SiSa systematiek. Als onderdeel van de SPUK-transformatiemiddelen is de SiSa verantwoording tussen medeoverheden van toepassing, volgens artikel 17a, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet.

1.2 De verwachting is dat de kosten voor de penvoerder/kassier betaald kunnen worden vanuit de SPUK-transformatiemiddelen.

Mochten de SPUK-transformatiemiddelen hier onvoldoende dekking voor hebben, dan worden de kosten doorbelast aan de deelnemende gemeenten. Deze kunnen overwegen om in het BO-Twentse Koers een voorstel in te dienen om deze kosten te betalen via de SPUK IZA.

1.3 Gemeenten kunnen na vaststelling van het transformatieplan de SPUK-transformatiemiddelen aanvragen.

Als deze niet wordt verstrekt door het Rijk zijn gemeenten niet gehouden aan de uitvoering van het transformatieplan. Eventueel dan al gemaakte kosten zijn op dat moment voor de individuele gemeenten en kunnen niet worden verhaald.

1.4 Elke gemeente kan zelf bepalen of zij mee willen doen met de aanvraag van de SPUK-transformatiemiddelen.

Als een gemeente niet mee wil doen met de aanvraag, dan ontvangt zij geen middelen vanuit de SPUK en zal zij de kosten die gemoeid zijn met het behalen van de inspannings- en resultaatverplichtingen vanuit eigen middelen moeten financieren.

1.5 De looptijd van de SPUK is langer dan de looptijd van Twentse Koers.

Mocht de Twentse Koers eind 2026 stoppen, dan zal gekeken worden hoe de regionale aanpak van het transformatieplan mentale gezondheid over gaat naar de eventuele opvolger van Twentse Koers of verdeeld moet worden onder de gemeenten.

Kosten, opbrengsten en dekking

Uw college heeft eerder, op 20 mei 2025, ingestemd met het Transformatieplan Mentaal Gezond Twente. De gemeentelijke inzet wordt gefinancierd uit de SPUK-transformatiemiddelen. Het plan heeft een looptijd tot en met december 2027. De gemeenten ontvangen van de penvoerder de middelen die nodig zijn voor het behalen van de in het transformatieplan benoemde lokale KPI's. De gemeente moet een SiSa verantwoording voor medeoverheden uitvoeren op grond van artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet. Mocht in 2027 blijken dat de dan beschikbare middelen niet toereikend zijn voor de met dit Transformatieplan ingezette beweging, dan kunnen we in 2028 relatief eenvoudig stoppen met het leveren van capaciteit voor het verkennend gesprek en met eventuele gemeentelijke bijdrage in de kosten voor de laagdrempelige steunpunten.

Uitvoering

Na vaststelling door college en goedkeuring van het Transformatieplan door de beoordelende zorgverzekeraars (dit is inmiddels gebeurd) wordt door de penvoerder de bijbehorende SPUK-transformatiemiddelen aangevraagd. De gemeenten zijn verantwoordelijk om uitvoering te geven aan het transformatieplan.

Bijlage(n)

- Overeenkomst Transformatieplan (D/25/824405)
- bijlage 4 in de Overeenkomst Transformatieplan: Financieringsmodel Transformatieplan Mentaal Gezond Twente (D'25824412)
- Mandaatbesluit (D/25/824413)
- Transformatieplan Mentaal Gezond Twente (D/25/824414)

Procesinformatie

Intern overleg

Het voorstel is afgestemd met de financieel en juridisch adviseurs.

Afstemming met de portefeuillehouder

Het voorstel is afgestemd met de portefeuillehouder.

Communicatie over het besluit

Dit besluit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst. Vanuit Twente Koers en Twente Beter wordt gecommuniceerd over de voortgang rond het transformatieplan Mentaal Gezond Twente.